

YURTTA LIK E İTİM

7. Sınıf

G R

7. sınıflara ait yurtta lık e itimi ö retim programı saptanı rken, ö rencilerin ya ı , önceki sınıflardan bu dersle ilgili elde edilen bilgi ile yetenekleri ve yurtta lık e itimiyle ba lı lı ı olan di er derslerden elde edilen bilgiler de göz önünde bulundurulmu tur..

6. sınıftan çı kan tecrübeler, do rusu bireysel ve grup kimli in geli mesi, sa lık ve sa lık korunması , kanunlar ve insan hakları , kültür ve çevre korunması , 7. sınıflara ait plan ve programlarda i lenen konularla pratik bir ekilde ba kurulabilir. Bu ya grubunda ki çocuklar kendilerini daha bilgili hissetmekle birlikte, gruplar yada de i ik dernekler kurmak için de büyük bir ilgi gösterirler. Bu grup ve dernekler çerçevesinde de çocuklar bireysel ve grupsal kimliklerini geli tirirler. Bu ya grubunda ki kulübler genelde müzik kulübleri, iir okuma, e lence kulübleri, yarın ma kulübleri, spor vb. olurken, dernekler de ekolojik, gönüllü vb.olarak, ö renciler bu ders çerçevesinde toplumsal örgütlenmenin bu ekillerinde yetenek ve bilgilenme etkinliklerini geli tirirler.

Bunun yanı sıra, 7. sınıflı ö rencileri yurtta lık e itimi çerçevesinde yönetimi, iktidarı ve otoriteyi de ö renirler. Ö renciler de i ik yönetim ekillerini hakkında oldu u gibi, yönetime katılmayı ve etkili olmayı sa lı yan ekiller hakkında da bilgilendirilirler. Kulüb, dernek veya hükümet dı ı yani sivil toplum kurumları n örgütlenmesiyle, ö renciler sadece kültürel e itim alanı nda ki geli melerini de il, gelecekte toplum içinde üstlenecekleri görev ve rolleri için de çok daha iyi bir ekilde hazı rlanmı olurlar.

UZAK HEDEFLER

Okul ve topluluklarda kulüb ve derneklerin kurulması , fonksiyonu (i levli i) ve etkinliklerin geli tirilmesi konusunda daha etkin olmaları için, ö rencilere yardımcı olmak.

Toplumsal enstitülerdeki yönetim organları n kurulması nda vatandaşları n etkin katılı mları nı önemi hakkında ö rencilerin bilinçle meleri.

Ö rencilerin, gruptaki üyelerin hak ve sorumluluklarını n oldu u gibi, her çe it (etnik, dini, ırk, cinsiyet vb.) soykırı mları n engellenmesine saygılı olunması gere i konusunda bilinçle meleri.

De i ik toplumsal enstitülerin ekillerini ve onların kurulu ile i levlilik ekillerini tanı yabilmeleri için ö rencilere yardımcı olmak.

Grup ve enstitülerin çalı ma süreçlerinde ve kurallardaki olası ihlallere karşı tepki (müdahale) gösterme konusunda ö rencilerin yetenekle tirilmeleri.

De i ik katılı m ekillerini konusunda oldu u gibi, vatandaşları n ve sivil toplum örgütlerinin iktidar otoritelerine etkili olabilmeleri do rultusunda, ö rencilerin yetenekle tirilmeleri.

HEDEFLER

Yedinci sınıfına ait ders programının amaçları temelince öğrenci şu hedeflere varabilmelidir:

Tutum ve değerler açısından:

- kulüb, dernek ve enstitü çalışanlarıyla ilgili eleştirel tutum uygulamalı
- açık ve hoşgörülü olmakla birlikte, cinsiyet, etnik, dini, ırk soykırımı ayrımcılık karşı gelmeli
- kulüb, dernek ve hükümet dışı örgütlerin etkinlikleri için gönüllü ve hevesli olması

Bilgi açısından:

- kavramlar: kulüb, dernek, enstitü, hükümet dışı örgüt, sivil toplum, merkezi yönetim, yerel yönetim
- demokrasi yönetimi (demokratik yönetim, otoriter)
- Kosovada sivil toplum etkinlikleri
- Kararlılık olmak üzere, yurtdışı otoritelere etki mekanizmaları

Anlama açısından:

- kulüb, dernek ve enstitülerde etkin katılımın önemi
- kulüb, dernek ve enstitülerde katılımın kanun yetki ve sorumluluk
- yönetime etkin katılımın önemi ve yönetime etki mekanizmaları

Değerlendirme açısından:

- kulüb, dernek, enstitü ve genelde toplumun gelişiminde demokratik yönetimin önemi
- okul ve topluluklarda kulüb ve derneklerin kurulmasına dair olanak ve gereksinimler
- okullarda ve toplulukta öğrenciler kulüb, dernek ve enstitülerle işbirlik gereksinimleri
- yönetimdeki sorumluluğun uygulanmasında otoritelerin rolü

Uygulama açısından:

- kulüb, dernek ve enstitülerdeki kural ve süreçler

Analiz açısından:

- iktidar ile otoritelerin rolü ve demokratik kanunlar temelince iktidarın önemi
- okul ve toplulukta kulüb ve derneklerin etkinliklerinde doğan sonuçlarının etkisi

Sentez açısı ndan:

- Kosova toplumunda demokratik de erlerin geli mesi ve ilerletilmesinde sivil toplumun kaydetti i sonuçlar.

DERS N PLANLANMASI

(HAFTALIK 1 DERS, YILLIK TOPLAM 37 DERS SAAT)

KATEGOR LER	ALT KATEGOR LER	DERS SAYISI
Gruplar ve enstitüler	Kulübler, dernekler ve enstitüler	20 ders
Yönetim ve yurtta lık	Yönetim, iktidar ve otorite	17 ders

KULÜBLER, DERNEKLER VE ENST TÜLER

Ders içerikleri

Ö renciler unları ö renmeli:

Kulübler ve onların çe itleri. Kulüblerin tasarlanması ve kurulma süreçleri.

Gruptaki çalı ma için ve gruptan alı nan görevlerin yerine getirilmesinin önemiyle ilgili kulüblerin yönetim ve fonksiyon ilkeleri.

Kulübün kimli inin olu turulması ve bu kimli in ifade edilme ekilleri (logolar, semboller, armalar...)

Dernekler ve onların ekilleri (kültürel, sanatsal, ekolojik, insani, profesyonel)

Derneklerdeki etkinliklerin topluluklara ve topluma etkisi (dernekler arası i birlik ve etkinliklerin geni letilmesi).

Hükümet dı ı örgütler ve sivil toplumun kavramı . Sivil toplumdaki katılı m.

Hükümet dı ı örgütlerin a ları ve onların yerel / merkezi yönetime etkisi.

Aile **Enstitüsü**. Ailede de imeler. Aile ve akrabalı kların rolü ve yapısı .

Toplumsal enstitülerin di er ekilleri: e itim enstitüleri (okul ve okul düzeyleri, hayat boyu e itim vb.); kültürel enstitüler (medyalar, tiyatro, sinema, sanatsal galeriler) Kosova ve dünyada kültürel de imeler ve bu de imelerin trendleri.

Dini enstitüler. nanç ekilleri ve dinin serbest uygulanma hakkı .

Sa lık enstitüleri (hastane, sa lık oca ı, kamu sa lık ve sa lı ı ihlal eden etmenler); kamu hizmetler enstitüleri (posta, telekomunikasyon) ve iktidar enstitüleri (mahkeme, polis, savcılık, sivil savunma, sosyal sigorta).

Kazanımlar

Örenci:

- Yaşadığı toplulukta ve genelde Kosova'da faaliyet gösteren kulüb, dernek ve enstitülerin de işlevlerini tanımlar,
- Gruptaki çalışmalarını ve grupta çalışırken üstlenen sorumlulukları betimler,
- Kulüb, dernek veya enstitülerin devamlı bir şekilde zamana ayak uydurabilmeleri için, yeni etkinliklere dair gereksinimleri tanımlar,
- Kulübler ve diğer dernekler arasındaki birliğin de önemini analiz eder,
- Toplulukların ve toplumun gelişmesi için, kulüb, dernek ve enstitülerin önemini değerlendirir.

YÖNETİM, KATILIM VE OTORİTE

Programsal içerikler

Örencilerin öğrenir:

Yönetim ekollerini ve demokratik yönetimin rolünü

Yönetime katılımlarını. Seçim sistemlerini ve serbest iradeyle verilen oyların değerini.

Karar verici enstitülere yurttaşların etki yapabilme ekollerini (ağaçlar, petisyonlar, eylemler, protestolar...)

Yerel iktidar ve merkezi iktidar. Yerel yönetim fonksiyonları ve onlara katılımla etki yapabilme ekollerini.

Merkez yönetim fonksiyonları ve onlara katılımla etki yapabilme ekollerini.

İktidar ekollerini ve onun organları (yassal yönetim, icra yönetimi ve mahkeme yönetimi)

İktidar ve otorite. Otoritenin saygınlığı, karlı gelmesi ve kötüye kullanılması.

Kazanımlar

Örenci:

- Yönetim ekollerini açıklar.
- Yönetime katılımlarının önemini açıklar.
- Yönetim çeşitleri ve yönetim kurumları çalışma biçimini açıklar.
- Merkezi ve yerel yönetim arasındaki yetkileri ayırt eder.
- Yönetimin, yurttaşların çıkarlarını korumada rolünü açıklar.
- Olası ayrımcılık ekollerini kavrar, ayrımcı kanunlara karşı gelir ve eleştirel görüşünü dile getirir.

- Zıtçı karları belirleyip uyum yolları arar.

DERSLER ARASI VE PROGRAMLAR ARASI İLİŞKİLER

Yurtta lık e itimi çok yönlüdür. Bu dersin di er derslerin içerikleriyle ba lı lı 1 vardır örne in: tarih, co rafya, Türkçe, müzik, resim, teknik e itimi, beden e itimi ve di er dersler.

Yurtta lık e itimi **Tarih** dersiyle, devlet yönetimi ve düzenlemesiyle de i ik konu ve ekillerle ba kurar.Yurtta lık e itimi de i ik kurumları n kurulması ndaki içeriklerle oldu u gibi, kurumları n de i mesini etkileyen olay ve süreçlerle, kanunlarla, hükümetlerle yada yönetim biçimleriyle de ba lı lı k kurar.

Co rafya, yurtta lık e itimiyle toprakları n yönetimine dair içeriklerle, belirli yörelerde kulüplerin derneklerin ve kurumları n geli mesiyle ve etkinliklerinin planlanması yla da ba lar kurar. Aynı ca belediyeler arası toprakları n bölü mesine ait içeriklerde ve belirli bölgeler içersindeki yerel yönetimlerin i levli i konusunda da yardımcı olur.

Türkçe dersiyle, yedinci sını f ö rencileri de i ik edebiyat ve tiyatro kollarını kurabilme durumundadı rlar. Bu etkinliklerin gerçekleştirilmesinde ö rencilere Türk Dili ve Edebiyatı ndan ve yurtta lık e itiminden edinmi oldukları bilgiler önemli yardımcı olur.

Resim, müzik ve beden e itimiyle, okul ve topluluklarda edebiyat kolları yanı sıra, müzik kulübü, resim kulübü, spor kulübü vb. kulüpler de etkin olabilirler. Dolayısı yla bu tür kulüplerdeki etkinliklerle ö renciler okul ve topluluktaki kültürel yaşamın zenginleşmesine katkı da bulunurlar.Yurtta lık e itiminde ö ngörülen projeler bölümü, özellikle bu tür etkinlikler sayesinde gerçekleştirilebilir. Örne in, çevre koruması etkinli i sonucu hazı rlanacak bir poster, yurtta lık e itimi ve resim dersi arası nda bir ba ı n kurulmasını mümkün kı lar.

Teknik e itimiyle teknoloji araç ve gereçlerin teyp, diktafon, kamera, fotoğraf makinesi vb. görsel-i itsel araçlar kullanımı .

Ö RETİM YÖNTEM VE TEKNİKLER

7. sını f Yurtta lık E itimi ders programını n gerçekleştirilmesi ö retmenin bu ders çerçevesinde ö rencinin gerçekleştirilmesi gereken ö devlerine ders içeriklerine göre bir sürü yöntem ve teknik kullanmak zorundadı r. Sını fta açılımlar, kitap okuma, tartışma, grupta çalışma, bireysel çalışma, projeler vb. etkinlikler, İnternet kullanımı , sahne etkinlikleri, kitle iletişim araçlarını n kullanılması , toplumsal izleme, kulüp, dernek ve kurumlara ziyaretler, derleme, düzenleme ve verilerin sunumu vb ba rılı ö retimi sağlar.

Kulüp, dernek ve kurumlara ait konularda, kurulu süreçleri, i levleri ve etkinliklerin gelişmesine ait di er ekillerde ö retmen, ö rencinin kulüp ve okul ile

topluluktaki derneklerde faaliyetlerini etkinleştirmelidir. Değerli etkinliklere katılmakla, öğrenciye kulüp ve derneklerin çalışması konusunda bilgilendirilmesi sağlanır. Bu şekilde öğrenciler okul ve topluluktaki sanat ve kültürel yaşamında gelişiminde katkıları sunmuş olurlar.

Yönetim, hükümet ve otorite konularında öğretmen, kamu yönetimi, hükümet ve otoritenin anlamını ve önemini açıklar. Bunun ardından da, yönetim biçimleri, demokratik yönetimin önemi, yönetim düzeyleri, hükümetin iktidarı, yönetime gelebilme yolları ile otoritenin kuruluş esasları ve iktidar üzerinde tartışma, ortak görüşme ve grupları çalışmaları yapılmalıdır. Bu kategori konularının öğrenilmesi sırasında öğrenciler, **bireysel** ve **grup** projelerin üzerinde çalışmaları gerekiyor.

Bireysel projelerde öğrenci, merkezi ve yerel yönetim sonucu toplumunda gözlenen bir süreçte değişimleri açıklar.

Nitekim grup çalışmalarıında öğrenciler, yurttaşların günlük katılımları, katılımları ve yönetime olan etkileri hakkındaki kanıtları iletişim araçlarından ve günlük yaşamdan toplamış olacaklar.

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme ile, 7. sınıf ders programında öngörülen kazanımların gerçekleştirilme düzeyleri onaylanır. Bu kazanımların tanıma, açıklama, analiz, sentez yapabilme becerilerine göre değerlendirilir.

Bu şekilde ders programı ve öğretim yöntemleri uyumunun sonucu olarak öğrenim sürecinin başarılı gelişimi veya gelişimi engelleyen zorluklar hakkında bilgiler sağlanmıştır.

Değerlendirme çok yönlü ve sürekli olmalıdır. Değerlendirme süreci şöyle gerçekleştirilir:

- **Değerlendirme**

- 0 Öğrencinin bireysel çalışma becerileri,
- 0 Öğrencinin grupta çalışabilme becerileri,
- 0 Özel etkinlik ilgisinin olması .

- **Ödevler**

- 0 Doğru çözümler,
- 0 Zamanında yapma,
- 0 Sınıfta ve evde çalışma alışkanlıklarını geliştirme.

- **Projeler**

- 0 Bireysel,
- 0 Grup.

- **Testler**

- 0 Deneme testi,
- 0 Dönem (periyodik) testi,
- 0 Final testi.

- **Portfolyo**

- 0 Yazılı,
- 0 Örnek resimli,
- 0 Kayıtlı.

- **Öz De erlendirme**

- 0 Ö rencinin ö renciyi de erlendirmesi,
- 0 Grubun grubu de erlendirmesi,
- 0 Sı nı fı n ö renciyi de erlendirmesi.

Ö rencinin yurtta lık e itimindeki ilerlemesi sadece sorunun soruldu u anda ölçülemez, bu ancak bütün süreç içindeki katılı mıyla ve sı nı fta, okulda ve topluluktaki etkinliklerle yapı lır. De erlendirme sadece ö rencilerin tanı mlama bilgilerine dayanmaz, de erlendirme çevredeki davranı , topluluktaki izleme bu dersin plan programı yla ö ngörülen konuları n aç ı klanması için gereken bilgi ve delillerin toplanması gibi de i ik pratik etkinliklerde gözlenen yeteneklerle gerçe kler.

De erlendirme tek yönlü (ö retmen-ö renci) bir süreç de il, çok yönlü bir süreç olmalıdır. Ö renciler de içerik ve ders yöntemleri hakk ı nda oldu u gibi de erlendirme hakk ı nda da ele tirel al ı kanlı klar geli tirmelidir. Okulun, toplulu un ve özellikle de ö rencinin iyili i için okul, sadece ö rencilerin de erlendirilmeleri de il, onları n da de erlendirme yapabilmeleri için imkanları sa lamalı dır.

KAYNAKÇA

Ders metodolojisi için

1. **Bardhyl Musai, Metodologjia e mësimeve, Tiranë, 2003**
2. **Bardhyl Musai, Psikologjia e edukimit, Tiranë, 2003**
3. David Keri, Fondacioni Kombëtar për Kërkime Arsimore NEER, **Edukimi i të Drejtës për QYTETARI në Kurrikul**, Vështrim Ndërkombëtar, Londër 1999
4. Graham Haydon, Instituti i Arsimit, **Agjenda e Edukimit Moral**, Londër 2001
5. Fondacioni Kosovar për Shoqëri të Hapur (KCSF), **Lista e OJQ-ve të Kosovës**, Prishtinë 2001
6. Prof. François Andiger, **Edukimi për të Drejtën Demokratike të Qytetarisë**, Strasburg, 2000,
7. www.dadalos.org
8. Kosovada geçici özyönetim için anayasa çerçevesi
9. Prof.François Andiger, Yurttan Demokratiğin Hak Etilmesi, Strasburg, 2000